

เทศน์เช้า วันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๖๑

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

เอานะ ตั้งใจฟังธรรมะนะ วันนี้วันสำคัญ วันแรงงาน วันแรงงาน วันนี้ประชาชนต้องหยุดหายใจเลย เพราะวันหยุด เพราะมันต้องหายใจ มันได้สบายใจ วันแรงงานเราก็ต้องหายใจ วันแรงงานเขาให้หยุดๆ มันเป็นวันสำคัญ แต่วันสำคัญ สำคัญเพราะอะไร เพราะโลกเกิดมาจากฝีมือของมนุษย์ มนุษย์เป็นผู้สร้างทั้งนั้นนะ มนุษย์เป็นผู้สร้าง

ที่นี้มนุษย์เป็นผู้สร้าง สิ่งที่ว่าวันสำคัญๆ แรงงานทางโลก แรงงานของเรา คุณ เวลาชนบท เราต้องการให้เด็กมีการศึกษาๆ แต่พ่อแม่ก็ต้องใช้แรงงานของเด็กไง แรงงานของเด็กช่วยชีวิตเกษตรกร มันก็ต้องช่วยทำหน้าที่การงาน เลี้ยงวัวเลี้ยงควาย จะเอาเวลาอะไรไปเรียนหนังสือ นี่เวลาคนคิดเขาคิดปรารถนาดีทั้งนั้นนะ แต่ด้วยความจำเป็นๆ ใจ ความจำเป็นในครอบครัว ความจำเป็นต่างๆ มันมีความจำเป็นทั้งนั้นนะ แต่ความจำเป็นอย่างนั้นกรรมของสัตว์ๆ ใจ

ทำไมเราไม่เกิดมาร่ำรวยล่ะ เกิดมามีพี่เลี้ยง ๕ คน ๑๐ คนอย่างนั้นนะ ถ้าเกิดมามีพี่เลี้ยง ๕ คน ๑๐ คน เขาเกิดมานะ คนเราเกิดมา เกิดมามีแล้วไปสว่าง เกิดมามีดีเกิดมา ทุกข์ๆ ยากๆ แต่เรามีหน้าที่การงานของเรา ทำชีวิตเราจนประสบความสำเร็จ คนเราเกิดมาจากสว่าง เกิดมาจากดีงามทั้งนั้นนะ พ่อแม่ให้มรดกตกทอดไว้ รักษาไว้ไม่ได้ มรดกเสียหายไปทั้งหมด เกิดสว่างแล้วไปมืด นี่ไง เราฝึกหัดได้ๆ

เรื่องของกรรม บอกว่า “เรื่องของกรรม พระพุทธศาสนา อะไรก็ยกให้กรรมๆ” เรื่องของกรรมคือการกระทำ เราทำของเราเอง เวลาทำบุญ บุญเกิดมาสว่าง เราเกิดมาสว่าง เราเกิดมาด้วยบุญกุศลไง แต่เกิดมาด้วยบุญกุศลแล้วเรามีอำนาจวาสนาหรือไม่เรา เรามีสติปัญญาหรือไม่ อันนี้คือปัจจุบันธรรมใจ ปัจจุบันธรรมที่เราสร้างขึ้นมาจาก

เราเกิดมามีดี เราเกิดมาทุกข์ๆ ยากๆ ทั้งนั้นนะ เราเกิดมา แต่เราได้เกิดเป็นมนุษย์นะ แต่เกิดมาแล้วขาดตกบกพร่องไปทั้งนั้นนะ แต่เรามีสติปัญญา มีความคิดที่ดี มีการฝึกฝนที่ดี วัน

แรงงานๆ เราฝึกฝนขึ้นมาจนตัวเราเป็นคนดี เห็นใหม่ เกิดมามีคไปสว่าง ไปสว่างเพราะอะไร สว่างเพราะการกระทำของเราไง การกระทำของเรา เห็นใหม่

เวลาเราเรียกร็อง เวลาคนทุกข์ยากเรียกร็องความเสมอภาคๆ เวลาเสมอภาค ลัทธิ คอมมิวนิสต์ สหามมีสิทธิเสรีภาพเสมอกัน เวลาแบ่งผลประโยชน์ทำไมผู้บริหารมันได้เยอะละ ทำไมแรงงานมันได้น้อยละ

อ้าว! นั่นแรงงานกาย นี่แรงงานสมอง แรงงานสมองได้ผลตอบแทนที่มากกว่า มันเป็น ใหม่ เราเคยอยู่ป่า สหายนี้มาหาเราเลย เวลามากอยู่กับเรา คอมมิวนิสต์คนแรกของโลกคือองค์ สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เขาว่านะ นี่เวลาพรรคคอมมิวนิสต์เขาพูดไง คอมมิวนิสต์คนแรก คือองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เพราะพูดถึงความเสมอภาค ภราดรภาพ

แต่เราเถียงมันเลย บอกไม่ใช่ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่ใช่คอมมิวนิสต์ องค์ สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นศาสดา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นพระอรหันต์ ความ เสมอภาค ความเสมอภาคถึงเวลาสิ้นสุดแห่งกิเลสแล้ว เวลาอัครสาวก ๘๐ องค์ เอตทัคคะ แต่ละ องค์เป็นพระอรหันต์เหมือนกัน ความเสมอภาคด้วยการเป็นพระอรหันต์ ความเสมอภาคด้วย ความสิ้นกิเลส ความเสมอภาคด้วยความสะอาดบริสุทธิ์ ความเสมอภาค แต่อำนาจาสนาของ พระอรหันต์ ๘๐ องค์ยังไม่เท่ากัน เวลาถ้ำลาภ พระสิวลีลาภมากที่สุด แต่เป็นพระอรหันต์ เหมือนกัน นี่ความเสมอภาคในความเป็นพระอรหันต์ ความเสมอภาคในการสิ้นกิเลส ความ เสมอภาคในการกระทำอันนั้น นี่ความเสมอภาคไง สิ้นสุดแห่งทุกข์ อันนี้สำคัญที่สุดไง

แรงงานๆ เวลาพูดถึงแรงงาน เราก็แรงงานกาย พูดถึงแรงงานนะ วันนี้วันแรงงาน ทุกคน หยุดหายใจจะได้มีความสุขจริงๆ ใจ แล้วมันเป็นไปได้ใหม่ เวลาแรงงานๆ เราเพิ่งบิณฑบาต กลับมานี่ ๘ กิโลฯ เหงื่อไหลไคล้อยมาเลย ก็ทำงานเหมือนกัน แล้วก็ภูมิใจใหม่ “โอ้ย! นี่อริย ประเพณี ชุตงควัตร โอ้ย! ปลื้มใจ แล้วปลื้มใจ” นี่มันแค่ประเพณีวัฒนธรรม

เวลาหลวงตา หลวงปู่เจี๊ยะท่านชื่นชมอาจารย์สิงห์ทองมาก อาจารย์สิงห์ทองเดินจงกรม ด้วยความเพียร เดินจงกรมจนทางจงกรมเป็นร่อง ชื่นชมนะ อาจารย์สิงห์ทอง หลวงปู่จวน ฐุรบา อาจารย์ชื่นชมมาก ชื่นชมด้วยการกระทำของท่าน ด้วยความเพียร ความวิริยะ ความอดุสาหะของ ท่าน หลวงตา หลวงปู่เจี๊ยะท่านเป็นพระอรหันต์ ท่านชื่นชม ชื่นชมคนที่ทำถูกต้องดีงามไง การ เดินจงกรมมันก็เป็นกิริยาเท่านั้นนะ เดินจงกรม นั่งสมาธิภาวนาเราก็ทำกันทุกคนนะ แล้วมัน

ถูกต้องไหม นี่ไง วันแรงงานๆ ใจ งานชอบใจ งานชอบคือมรรคใจ เวลามรรคขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า คำริชอบ งานชอบ เพียรชอบ ความระลึกรชอบ ความชอบธรรมอันนั้นนะ ถ้าความชอบธรรมอันนั้นมันถึงเป็นแรงงานที่ถูกต้องดีงาม

เวลาพระหลอกใช้ใจ หลอกมาอยู่วัด แล้วเวลาทำงาน “แรงงานอริยะ”...เอื้อะ! มีแรงงานอริยะด้วยหรือ เออ! ทำงานนี้เป็นอริยะนะ ถ้าทำงานนี้เป็นอริยะนะ “อู้สู! นี่แรงงานๆ”

เวลาเราพูด เราพูดเป็นธรรมนะ โทษนะ ไม่ใช่ดูถูก ไม่ใช่เหยียดหยามใครทั้งสิ้น พูดให้มีการเปรียบเทียบกันใจ ถ้าแรงงานอย่างนั้น แรงงานอย่างนั้นกรรมกรเขาทำงานทั้งวัน เขาอาบเหงื่อต่างน้ำกว่าเราหลายร้อยเท่า นี่ชาวเกษตรกรรมเวลาเขาทำหลังสู้ฟ้า หน้าสู้ดิน ถ้าอย่างนั้นนะ ถ้าแรงงานอริยะแรงงานอย่างนั้น แล้วเขาทำมากกว่าเราด้วย ทำไมเขายังเป็นชาวนาอยู่อย่างนั้นล่ะ เขาเป็นชาวนาอยู่อย่างนั้นเพราะเขาทำเพื่อเลี้ยงชีพใจ

แต่เวลาภาวนา จิตตภาวนาๆ เรากวนาขึ้นมา เราหาหัวใจของเราใจ หัวใจของเรานี้สำคัญมากนะ เวียนวายตายเกิดในวัฏฏะ ปฏิสนธิจิต เพราะจิตนี้อุบัติขึ้นถึงได้เกิดเป็นสัตว์ เป็นบุคคล เป็นเทวดา เป็นอินทร์ เป็นพรหม

แล้วเวลาพระพุทธศาสนา ความเพียรชอบ แรงงานที่ชอบธรรม ชอบถูกต้องดีงาม ถ้าถูกต้องดีงาม มันมีสติปัญญาหรือไม่ เวลาเดินจงกรม นั่งสมาธิภาวนาขึ้นมาเพื่ออะไร เดินจงกรมเหมือนกัน หลวงปู่จวน หลวงปู่สิงห์ทองท่านก็เดินจงกรมของท่านเหมือนกัน เดินจงกรมจนครูบาอาจารย์ท่านเอามาเป็นคติเป็นตัวอย่างเอามาสอนลูกศิษย์ ท่านชื่นชมๆ ใจ ท่านชื่นชมเพราะท่านทำถูกต้องทั้งกิริยาดูด้วย แล้วท่านทำหัวใจของท่าน ท่านวางใจของท่านให้ลงสู่มรรคสู่ผลด้วยความถูกต้องดีงามด้วย ความถูกต้องดีงามในการทำงานภายในใจอันนี้สำคัญมาก สำคัญมาก เพราะอะไร

ปฏิสนธิจิต ปฏิสนธิจิตเวียนวายตายเกิดในวัฏฏะ เวียนวายตายเกิดในวัฏฏะด้วยอวิชชาด้วยความมืดบอด เวลาความมืดบอดขึ้นมา คูลี มันจริตนิสัยของคน จริตนิสัยของคน คนที่ทำบุญกุศลมา คนที่มีอำนาจาจวาสนามา คิดแต่เรื่องดีๆ คนที่ทำบาปอกุศลมาแต่เจ็บแค้นในหัวใจ เกิดมาด้วยความอาฆาตมาดร้าย เกิดมาด้วยการกระทำเพื่อให้เหยียบย่ำทำลายคนอื่น นี่ไง นี่เกิดเหมือนกัน แต่ความรู้สึกนึกคิดอันนั้น ถ้าความรู้สึกนึกคิดอันนั้น คนที่คิดดีๆ กระทำดีๆ

พันธุกรรมของจิตๆ ใจ ถ้าพันธุกรรมของจิตที่มันมี เวลามีการกระทำ เวลาการภาวนาขึ้นมา
ทำไมพาหิยะพึงธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าคนเดียวเป็นพระอรหันต์

แล้วเวลาเขาไปถามองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า คุณติ สัตตรสวัคคีย์ ฉัพพัคคีย์ พวกนี้
อยู่ใกล้องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบัญญัติวินัยข้อไหนก็
แล้วแต่ เพื่อปิดกั้นไว้ไม่ให้กิเลสมันออก ไอ้พวกนี้ปลิ้นหมดเลย องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธ
เจ้าห้ามอย่างนี้ มันจะทำอย่างนั้น องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทำอย่างนั้น กูจะทำอย่างนี้ พอ
ทำปู้ก็มีอนุบัญญัติใจ เริ่มต้นมันจะมีบัญญัติก่อน แล้วจะมีอนุบัญญัติมาเรื่อยๆ จากสัตตรส
วัคคีย์ ฉัพพัคคีย์ พวกนี้พวกทำ

รองเท้าๆ ไปอยู่กับหลวงตา หลวงตาเวลาท่านมาใส่รองเท้าสองชั้นสามชั้น ท่านให้เสริม
ขึ้นมา เพราะอะไร เพราะเวลาไปให้พระโสณะ เวลาพระโสณะ ร่ำลือว่าพระโสณะเดินจงกรมจน
ฝ่าเท้าแตก ก็อนุญาตให้พระโสณะได้ใส่รองเท้า พระโสณะท่านบอกว่าท่านก็ขอพรองค์สมเด็จพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้า ถ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะอนุญาตรองเท้าให้ข้าพเจ้าใส่เฉพาะ
คนเดียว ข้าพเจ้าไม่ใส่ ถ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะอนุญาตรองเท้า องค์สมเด็จพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้าต้องอนุญาตพระทั้งหมด องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบัญญัติให้พระภิกษุ
ใส่รองเท้าได้ เพราะท่านเป็นผู้ที่มีฝ่าเท้าบาง พอเดินไปแล้วเลือดออกเลย

ฉัพพัคคีย์มันแต่งรองเท้านะ มันประดับเพชรประดับพลอย ห้ามๆๆ ห้ามจนเหลือเหมือน
รองเท้าฟองน้ำ คีบ หุคีบ

ฉัพพัคคีย์นี้ตัวร้าย แล้วเวลาพระกัจจายนะ พระกัจจายนะไปอยู่ป่า อยู่ในชนบทประเทศ
เวลาไปอยู่ แถออัฟกานิสถาน เห็นไหม ภูเขาณะ รองเท้ามันบาง มันใช้สอยไม่ได้ประโยชน์ ให้
พระโสณะอีกโสณะหนึ่ง พระโสณะเป็นลูกศิษย์ของพระกัจจายนะ เวลามาเฝ้าองค์สมเด็จพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้า ไปเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้
อยู่ในวิหารของท่าน

ให้อยู่ในวิหารของท่านก็เหมือนกับเวลาลูกศิษย์ลูกหาของหลวงปู่มั่น เวลาไปหาหลวงปู่
มั่น หลวงปู่มั่นจะถามว่า ภาวนามาเป็นอย่างไร จิตเป็นอย่างไร พระโสณะไปเฝ้าองค์สมเด็จพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้พระสนะแสดงธรรม แสดงธรรมให้ฟังว่า

พระโศณะอยู่กับพระกัจจายนะ พระกัจจายนะสอนอะไรพระโศณะ นี่แสดงธรรม องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสรรเสริญ สาธุๆ พระอรหันต์

นี่ไง แล้วก็ถึงว่าฝาก ฝากมา พระกัจจายนะขอมา ขอพรมา ๒ ข้อ ข้อหนึ่ง ชนบทประเทศ ถ้าจะรอให้ภิกษุครบ ๑๐ องค์ถึงจะทำอุปสมบทได้ กว่าจะรอได้ พระโศณะรอมาถึง ๕ ปีกว่าจะได้บวชพระ เพราะพระมันไม่ครบสงฆ์ ฉะนั้น ขอให้ ๕ องค์ก็บวชได้ แล้วก็ขอให้รับรองที่รับรองที่ใส่อยู่ทางชนบทประเทศ เวลาใส่แล้วหिनมันบาดเท้า มันไม่สมบูรณ์ ขอพรพระพุทธเจ้าเห็นไหม

พระพุทธเจ้าบัญญัติ บัญญัติจากฉัพพัคคีย์ สัตตรสวัคคีย์ ผู้ที่กิดขวาง ผู้ที่ทำลาย องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอนุบัญญัติขึ้นมา จนพระที่ชื่อสัตย์ พระที่เป็นธรรม พระกัจจายนะไปอยู่นะ หินมันบาด ก้องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบัญญัติไว้อย่างไรก็เชื่อ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพูดอย่างไร ทำอย่างนั้น ครูบาอาจารย์ท่านไม่ก้าวล่วง ท่านไม่ข้ามแน่นอนถึงมันจะลำบากขนาดไหน

ก็ให้พระกัจจายนะมาขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอนุญาต พออนุญาตขึ้นมา นี่เวลาอนุญาต เพราะธรรมวินัยบัญญัติด้วยความดีงาม บัญญัติเพื่อความอยู่ความสงบสุข แต่ไอ้พวกเปรตพวกผีมันก็มาทำลาย พระพุทธเจ้าก็บัญญัติ บัญญัติเพื่อปกป้อง ปกป้องพวกอย่างนี้ไง นี่พูดถึงสิ่งที่เป็นความจริง ถ้าธรรมวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า นี่พูดถึงเวลารองเท้าๆ เป็นอย่างนี้

เวลาอยู่กับครูบาอาจารย์ เวลาครูบาอาจารย์ท่านมีที่นำไปที่นั่นนะ มีที่ไปที่ไป มันอยู่ในวินัยนั่นแหละ วินัยทำไว้อย่างไร สิ่งที่เป็นจริง ถ้าเป็นงานชอบ ถ้าแรงงานชอบ พระกัจจายนะฝึกฝนพระโศณะ ส่งพระโศณะมาเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มันก็คือวิธีการสอนที่พระกัจจายนะได้สั่งสอนพระโศณะ พระโศณะได้ประพฤติปฏิบัติ ได้มีการกระทำ ได้ความเป็นจริงนั้น ถ้าคนไม่ได้ปฏิบัติ ไม่มีความเป็นจริง ไม่มีงานชอบ ไม่มีผลงานในหัวใจ

ศีล สมาธิ ปัญญา มรรคผลในใจ เวลาแสดงธรรมให้องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าฟัง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า สาธุๆ คำว่า “สาธุ” นี่ไง เวลาพระสารีบุตรกับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาใครฟังเทศน์ของพระสารีบุตรแล้วไม่เข้าใจก็มาถามองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ถามว่า พระสารีบุตรพูดอย่างนั้น องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่า ถ้าเป็น

เรา เราก็ดูอย่างนั้น เวลาฟังองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่เข้าใจ ไปถามพระสารีบุตร ถามพระสารีบุตรว่า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพูดอย่างนั้น แสดงอย่างนั้น นี่ไง ถ้าเป็นธรรมดาแล้วเป็นอันเดียวกัน นี่ความเสมอภาค

นี่ไง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นคอมมิวนิสต์...ไม่ใช่ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นศาสดา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเวลามีการกระทำ กระทำด้วยมรรคด้วยผล ในหัวใจ นั้นนะแรงงาน

คนเรามันจะดิ้งาม ดิ้งามก็ด้วยการกระทำนะ ด้วยสติด้วยปัญญา ด้วยการกระทำของเรา วันแรงงานเพราะอะไร เพราะเราเห็นถึงการทำงาน เห็นถึงการขยันหมั่นเพียร โลกเขาเจริญได้ก็เพราะแบบนั้น แล้วเขาเห็นคุณค่า ก็เลยเป็นแรงงานของทั่วโลก

แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนเทวดา อินทร์ พรหมนะ สตุถา เทวมนุสสุธานี เป็นผู้สอน ๓ โลกธาตุ นี่สังฆกรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาแสดงธรรม เทวดา สำเร็จเป็นแสน พรหมสำเร็จทั้งนั้นนะ ความสำเร็จของเขา เวลาเทวดา อินทร์ พรหม เพราะจิตใจของเขามั่นคงนะ

เวลาหลวงปู่มั่นท่านแสดงธรรมให้หลวงตาฟังไง เวลาท่านพูดกับเทวดา ว่าเทวดานี้สอนง่าย เขามีความซื่อสัตย์ของเขา เวลาเขาทำอะไรใด สอนมนุษย์นี่แสนยาก มนุษย์เล่ห์เหลี่ยมเยอะ มนุษย์ปลิ้นปล้อนเยอะ กิเลสมันพลิกแพลงอยู่ตลอดเวลาไป มนุษย์ฟังธรรมนี้ แต่เวลาเทวดา อินทร์ พรหมที่เขาเป็นมิจฉาทิฎฐิ ที่เขาไม่สนใจก็เยอะเยอะไป

แต่เวลาฟังธรรมๆ เราจะบอกว่า คำว่า “แรงงาน” จิตมันทำงาน ถ้าจิตมันทำงานต้องเป็นสัมมาทิฎฐิ สัมมาทิฎฐิถูกต้องดิ้งามมันก็จะเข้าสู่มรรค ถ้าเป็นมิจฉาทิฎฐินะ มันยังสร้างความเลวร้ายให้กับหัวใจเรามหาศาลเลย เพราะเรามีทิฎฐิมานะ มีความยึดมั่นถือมั่นอย่างนั้น แล้วมีการกระทำอย่างนั้น กรรมจำแนกสัตว์ให้เกิดต่างๆ กัน เวลาวิทยาศาสตร์รังเกียจนักกว่า กรรมอดีตชาติ กรรมหนุนกรรมนี้ รังเกียจนัก

เอ็งทำมาอย่างนั้นทั้งนั้น กรรมก็คือกรรม แต่ปัจจุบันธรรม องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนที่นี้ไง สิล สมาธิ ปัญญาคือการแก้ไขในปัจจุบันนี้ไง การแก้ไขในปัจจุบันนี้มันก็มีที่มาไ้ที่มาคือจริตนิสัยที่เราสร้างของเรามา คือมุ่มมอง ทศนคติ โลกทัศน์ ทั้งนั้น

นี่ไง เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาท่านทำของท่านมา ๔ อสงไขย ๘ อสงไขย ๑๖ อสงไขย ท่านสร้างสมบุญญาธิการมา สุดท้าย ชาติสุดท้าย พระเวสสันดร เสียสละหมด เห็นไหม ในธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ถ้าจะเป็นศาสนานะ ทุกๆ พระองค์จะต้องสละภรรยา สละลูก นี่ไง กัณหา ชาติ นางมัทรี

พระพุทธเจ้าทุกๆ พระองค์ชาติสุดท้ายจะต้องเสียสละลูก เสียสละเมีย เพราะความที่เสียสละลูก เสียสละเมีย ลูกเมียเป็นความคู่คิด เป็นความผูกพันที่สุด เสียสละทั้งนั้น เสียสละชีวิตยังไม่เท่ากับเสียสละลูกเมียนะ เพราะสละชีวิต ลูกผู้ชายทำผิดยอมรับผิดได้เลย แต่รักษภรรยาที่บ้านก็ห่วง ลูกน้อยก็ห่วง จะเป็นอะไรก็เป็นห่วงทั้งนั้นนะ นี่ไง ความอภัยอาวรณ์ กิเลสละเอียดลึกซึ้งนัก มันต้องเสียสละ นี่พูดถึงการจะตรัสรู้เป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ต้องทำแบบนั้นนะ ต้องทำแบบนั้น ต้องได้อย่างนั้น สมบูรณ์แบบ นั้นถึงจะเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้

นี่พูดถึงว่า วันแรงงานเราก็เห็นประโยชน์ แต่มันเป็นเรื่องโลก คำว่า “เรื่องโลก” เราก็ขวนขวายกันทั้งนั้นนะ แต่ในพระพุทธศาสนานะ ศีล สมาธิ ปัญญา ถ้าใจมันประเสริฐ ใจมันประเสริฐ ถ้ามันมีการกระทำ มีความเป็นจริงในหัวใจ มันจะยกใจนี้พ้นจากวิญญูะ พ้นจากการเวียนว่ายตายเกิด แล้วไม่มีศาสนาไหนชี้ได้ ไม่มีศาสนาไหนชี้ได้ มีแต่พระพุทธศาสนา แล้วต้องมีครูบาอาจารย์ที่เป็นจริงเท่านั้นจะชี้เข้าไปสู่หัวใจของสัตว์โลก ให้หัวใจของสัตว์โลกพ้นจากวิญญูะ นี่ไง พระพุทธศาสนามันเยี่ยม เยี่ยมอย่างนี้ไง

แต่ในทางโลก เวลาพระเราบวชเข้ามาแล้ว บวชมาด้วยจิตนิสัยของตน เวลาเข้ามาแล้วมูมมอง ทัศนคติของเขาไม่ใช่พระพุทธศาสนา เป็นทัศนคติของเขา เขามีมูมมองอย่างนั้น เขาทำอย่างนั้น พวกเราเห็นแล้วเลยมาตำหนิภาพรวมไง มันเป็นคนคนนะ ศาสนบุคลลมีดีและชั่ว

แต่ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าดีประเสริฐ ประเสริฐจริงๆ ไม่มีชั่ว ไม่มีสิ่งใดแอบแฝงเลย เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรม มันสะอาดบริสุทธิ์ที่ไม่มีสิ่งใดเข้าไปเคลือบแฝงได้อีกแล้ว มันเกิดจากบารมีธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแล้วพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์เป็นแก้วสารพัดนึกที่พวกเราปรารถนา แต่เราจะมีมูมมอง มีอำนาจวาสนาบารมีทำให้มันเป็นในใจของเราได้มากน้อยแค่ไหนเท่านั้น

ใจของเราเนี่ยแหละ ใจที่ว่าไม่มีอำนาจวาสนา ใจที่ทุกข์ๆ ยากๆ ใจอย่างนี้หรือ ใจเรานี้แหละ ถ้ามีวิฤติภาวะ มีมูมมอง มีการกระทำ ใจนี้แหละ ใจไอ้ขี้ทุกข์ๆ นี้แหละ

ทุกข์เกิดขึ้น ทุกข์ตั้งอยู่ ทุกข์ดับไป ทุกข์ เหตุให้เกิดทุกข์ ทุกข์มันต้องมีที่มา ทุกข์ เหตุให้เกิดทุกข์ ทุกข์ วิธีการดับทุกข์ มันมีวิธีการดับของมัน วิธีการดับขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า วิธีการที่ครูบาอาจารย์ท่านชี้แนะเราอยู่นี้ ถ้าเราทำได้จริงจะเป็นสมบัติของเรา แรงงานอย่างนี้มันถึงจะเป็นแรงงานประเสริฐ เป็นปัจจัยตัดตั้ง เป็นสันตภิฎฐิโก เป็นของหัวใจดวงนั้น เอวัง